

Puheenvuoropalsta Work goes happy 2013

<http://www.wgh.fi/puheenvuorot/puheenvuorot/tekniikalla-tyo-hyvinvointia>

TEKNIKALLA (TYÖ)HYVINVOINTIA

Puheenjohtaja Keijo Houhala, KTK Tekniikan Asiantuntijat ry

20.2.2013

Tekniikka on paljolti mielletty koneiksi, niiden käyttäjiksi ja suunnittelijoiksi. Maatalousyhteiskunnassa maata kyntävä viljelijä ei vielä ollut ”teknikko”, mekaanikko kylläkin. Mekaanikoista koulutettiin teknikoita, jotta keksintöjä saatiin käytännön teolliseksi tuotannoksi. Näin jokapäiväistä elämää helpottavia koneita ja laitteita saatiin markkinoille. Teollistumisen alkuaikoina tekniikka oli ihmisten mielissä esimerkiksi rautamöhkäläisiä paperikoneita, jokapäiväistä elämää helpottavia sähkölaitteita tai kauneudellaan silmää hiveleviä autoja. Tekniikka on aina jakanut ihmisiä sitä ihannoiviin ja sitä karttaviin.

Palvelu- ja informaatioyhteiskunnassa olemme jo oppineet suhtautumaan tekniikkaan arkipäiväisemmin. Jopa niin huomaamattomasti, että teknisiä ratkaisuja pidetään itsestään selvyyksinä. Tekniikka mahdollistaa muiden alojen arkirutiinien sujuvuuden. Ainoastaan häiriötilanteissa huomataan tekniikan olemassaolon puutteet ja seuraukset. Monet arkiset rutiinit toimivat tekniikan ehdoilla, kuten kännykät ja läppärit. Mikä pienimuotoinen skandaali syntyykään, kun kännykkä jää kotiin, hissi ei kulje - puhumatta lyhyestä sähkökatkosta, jolloin formulakisoista jää puoli kierrosta näkemättä.

Yhteiskunnan pohja muodostuu erilaista arvoista. Ne voivat olla muun muassa taloudellisia, sosiaalisia, yhteiskunnallisia tai ekologisia näkökulmia, joihin jokainen aikakausi hakee omat ratkaisunsa. Pelkkään kulutukseen ja jatkuvaan kasvuun liittyvät teoriat haastetaan uusilla näkökulmilla. Kaikki toimijat, kuten yritykset, kunnat ja valtio joutuvat lunastamaan paikkansa. Muutoksessa arvoketjut haastetaan uusilla periaatteilla ja vaatimuksilla.

Tekniikka ja tekniset ratkaisut ovat hyviä välineitä erilaisten arvoketjujen kehittämiseen. Tämä edellyttää, että kansalaisten tarpeet ja vaatimukset osataan kytkeä osaksi suunnittelua ja toimintamalleja eli kansalaisten arjen tukipilareiksi.

Teknistynyt yhteiskunta edellyttää toimiakseen teknisiä ydinpalveluita -infrastruktuuria. Yllättävää, mutta tärkeimpiä yksittäisiä kuntalaisen tarvitsemia tekniikan tuotteita on puhdas vesi. Mikä ongelma tämä sitten on? Kyllä tuhansien järvien maassa ja muutaman merenlahden ympäröimässä kotimaassamme vettä piisaa. Virkistyskäyttöön kyllä, mutta ei kuntalaisten tai elinkeinoelämän tarpeisiin. Vesilaitokset tuottavat ja siirtävät vettä kuluttajien ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Vastaavasti jätevesilaitos palauttaa käytetyn veden takaisin luontoon puhdistettuna. Puhtaan veden puolesta kannattaa kampanjoida, vaikkapa allekirjoittamalla vetoamus osoitteessa www.vesionperusoikeus.fi.

Tekniikalla tuottavuus lisääntyy, laatu paranee ja työ helpottuu. Tuo on kaikki jo tuttua. Tuttua tekniikan tuotosta ovat myös sähkö, lämpö, jätehuolto, tietoliikenne, asunnot, kadut, tiet, sillat ja muu tekninen infrastruktuuri, perusrakenne. Ilman näitä voisi elämä olla kylmää kyytiä. Mutta olemmeko miettineet, miten muuten tekniikka tuo hyvinvointia työhön ja vapaa-aikaan. Hyvinvointiahan on muutakin kuin aineellista: vaikkapa sosiaalista, kulttuurista ja esteettistä.

Sähköisen viestinnän keinoilla ihmisten välinen vuorovaikutus on kokenut mullistuksen. Enää ei ole pakko siirtyä paikasta toiseen kokousten ja tapaamisten takia. ”Connecting people” kehittyy koko ajan tekniikan ansiosta rupattelusta, tekstittelystä ja kameroinnista yhä monipuolisemmaksi skypeilyksi. Näköyhteydet ympäri maailman yleistyvät. Tulevaisuudessa tekniikan ansiosta vanhukset pystyvät selviytymään yhä useammasta päivittäisestä kotiaskareestaan äly-tv:n kautta ”Kauniiden ja rohkeiden” lomassa. Teknisiä sovellutuksia voidaan hyödyntää myös terveydenhuollossa, hallintopalveluissa ym.

Mitä olisi nykyteatteri ilman tekniikkaa? ”Ollako vai eikö olla” pelkän näyttämöverhon kera ei taitaisi enää tavoittaa yleisöä? Eivät kulttuurinautinnot toki ole pelkkää pyrotekniikkaa, mutta monipuolinen, nopeasti vaihtuva lavastus tuo näytelmän sanoman paremmin tajuntaan.

Jos et luota ruuan Parasta ennen -päivämäärään, voit luottaa siihen, että suomalainen elintarvikevalvonta on tehnyt tehtävänsä. Tässäkin tarvitaan teknistä tietämystä.

Tässä oli vain pintaraapaisu tekniikan tarpeellisuudesta ja arkikäytäntöjä helpottavista asioista. Unohtuiko jotain? Varmasti paljonkin. Kevät tulee keikkuen, ja puistojen puut ja nurmikot alkavat viheriöidä. Esteettistä tajuntaamme virkistää terveellinen ja turvallinen ympäristö, joka muodostuu rakennetusta elinympäristöstä, luonnonihmeistä ja puistoista. Nämä kaikki tarvitsevat runsaasti teknistä tietämystä ja viherpeukaloja.

Keijo Houhala, puheenjohtaja
KTK Tekniikan Asiantuntijat ry